

2015-målene er også vores ansvar

- Kommentarer til FN-generalsekretærens oplæg
til topmødet i september 2005

Bag dette papir står 28 organisationer:

ANCOP Foundation Denmark, Care Danmark, Caritas,
Danmarks Naturfredningsforening, Dansk International Bosætningservice,
Dansk Missionsråds Udviklingsafdeling, Dansk Ornitologisk Forening,
Dansk-indisk børnehjælp, Det Økologiske Råd, FN-forbundet,
Ghana Venskabsgrupperne i Danmark, Greenpeace, Happiness Foundation,
Kvindernes U-landsudvalg, Kvinderådet, Mellemlfolkeligt Samvirke,
Landsforeningen for Økosamfund, Natur og Ungdom, Nepenthes,
Netværket for økologisk folkeoplysning og praksis/Økonet,
Organisationen for Vedvarende Energi OVE, Red Barnet, Sex & Samfund,
Sydafrika Kontakt, U-landsforeningen Svalerne, U-landsorganisationen Ibis,
Ungdommens Røde Kors, WWF Verdensnaturfonden.

Indledning

Udfordringen er betydelig, når verdens stats- og regeringschefer mødes til FN-topmødet i september: De skal gøre status og tage nye, fælles initiativer med henblik på at sikre opfyldelse af de såkaldte 2015-mål, som verdenssamfundet samlede om på FN's millenium-generalforsamling i 2000. For nogle af målene er der sket betydelige fremskridt i Syd- og Østasien, mens især afrikanske lande ikke har kurs mod opfyldelse af målene.

Men der er hele 10 år til 2015. Det *kan* lade sig gøre for alle lande at opnå betydelige fremskridt i retning af 2015-målene. Det kræver imidlertid, at det internationale samfund tager *action* nu. Behovet for bistand, bedre handelsvilkår og andre initiativer, der understøtter de fattige landes egen indsats er stort.

Ambitionen må være, at topmødet i september resulterer i en række fælles beslutninger og andre initiativer, som virkelig ændrer verdens gang. De rige lande *skal* indfri deres løfter om at hjælpe de fattige, så 2015-målene kan nås i langt de fleste lande.

FN's generalsekretær har med rapporten "In Larger Freedom: Towards Development, Security and Human Rights for All"¹ lagt et godt grundlag for, at topmødet kan ende med, at der træffes historiske beslutninger. Mange af generalsekretærens forslag er gode, men der er på forskellige områder behov for klarere og mere ambitiøse mål, ligesom der i rapporten mangler forslag, som tager hånd om nogle problemer.

Vi er 28 organisationer, som samarbejder i og med 92-gruppen. Vi opfordrer til, at *Danmark* frem til topmødet arbejder for en styrkelse af forslagene i generalsekretærens rapport. Vi har på de følgende sider beskrevet, hvordan de forslag i rapporten, som er mest relevante ift. opfyldelsen af 2015-målene bør præciseres og udbygges.

Vores forslag har blandt andet til hensigt at:

1. sikre at verdenssamfundet gør en ekstra indsats for at bistå Afrika
2. sikre at udviklingen frem mod opnåelse af 2015-målene også bliver bæredygtig
3. understøtte internationale initiativer som på enkel vis bidrager hurtigt til at opfylde 2015-målene
4. fremme eftergivelse af u-landenes gæld
5. styrke kvinders rettigheder
6. forebygge konflikter
7. sikre erhvervslivets aktive medvirken i at opfylde 2015-målene

¹ Rapporten, som blev offentliggjort d. 21. marts, kan hentes fra www.un.org/lagerfreedom/

1. De overordnede mål

I indledningen til forslaget til konkrete beslutninger i FN-generalsekretærens rapport², gøres følgende betragtninger:

”

1. Topmødet vil være en unik lejlighed for verdens ledere til at tage stilling til en bred vifte af emner og til at træffe beslutninger, der i høj grad vil forbedre livet for mennesker rundt om i verden. Det er en betydelig forpligtelse, som er værdig for verdens forsamlede ledere.
2. I det 21. århundrede må alle stater og deres kollektive institutioner fremme større frihed – ved at sikre frihed for nød, frihed for frygt og frihed til at leve i værdighed. I en verden, der i stigende grad er sammenhængende, må fremskridt inden for udvikling, sikkerhed og menneskerettigheder gå hånd i hånd. Der bliver ingen udvikling uden sikkerhed og ingen sikkerhed uden udvikling. Og både udvikling og sikkerhed afhænger også af respekten for menneskerettigheder og for retssikkerhed.
3. Ingen stat kan stå fuldt ud alene i verden af i dag. Vi deler alle ansvaret for hinandens udvikling og sikkerhed. Kollektive strategier, kollektive institutioner og kollektiv handlinger er absolut nødvendige.
4. Stats- og regeringscheferne må derfor nå til enighed om arten af de trusler og muligheder, der ligger foran os, og på det grundlag handle beslutsomt.”

Kommentarer:

Generalsekretæren har fuldstændig ret, når han fastslår, at ”Der bliver ingen udvikling uden sikkerhed og ingen sikkerhed uden udvikling.” Men udviklingen skal også være bæredygtig.

Fattigdom udløser ikke i sig selv krig eller terrorisme, men risikoen for ustabilitet og vold forøges. Krig og konflikter er ikke den eneste årsag til, at lande må døje med udbredt fattigdom, men uden fred er der ingen udsigt til udvikling.

Derfor er det også afgørende, at FN-topmødet fokuserer på udvikling og fattigdomsbekæmpelse frem for ensidigt at prioritere sikkerhedsspørgsmål.

Der er behov for at kvinde- og køns-dimensionen eksplicit medtænkes på alle politik områder fra udvikling til sikkerhed, som gennemgående faktor frem for alene at optræde som et særligt indsatsområde. Sikring af kvinders rettigheder og muligheder for at tage del i samfund og udvikling er afgørende for fremtidig udvikling og sikkerhed.

Det må understreges, at målet skal være at skabe *bæredygtig* udvikling. Verdenssamfundet har et kollektivt ansvar for at sikre, at miljøet beskyttes, og overudnyttelse af naturgrundlaget er en væsentlig barriere for opnåelse af 2015-målene. Kampen mod fattigdom vil være nytteløs, hvis den nuværende kurs med overudnyttelse af naturgrundlaget og menneskeskabte klimaforandringer fortsættes. Denne erkendelse bør gennemsyre vedtagelserne fra topmødet.

² Dette og de efterfølgende uddrag af FN-generalsekretærens rapport er oversat af Erik Arnsted, FN-forbundet.

2. Frihed fra nød

a. Kvalitet i bistanden

Generalsekretæren fortsætter:

”

5. For at reducere fattigdom og fremme global velstand for alle opfordrer jeg stats- og regeringslederne til at:
 - (a) bekræfte, og forpligte sig til at implementere, den udviklings konsensus baseret på gensidig ansvarlighed, som de enedes om i 2002 ved Den internationale konference om udviklingsfinansiering i Monterrey, Mexico og ved Verdenstopmødet vedrørende bæredygtig udvikling i Johannesburg, Syd Afrika. Centreret om 2015-målene fremgår det af denne historiske overenskomst:
 - (i) Udviklingslandene bør igen forpligte sig til at tage det primære ansvar for deres egen udvikling ved at styrke deres regeringsførelse, bekæmpe korrupsion og få en investeringspolitik på plads, der kan frembringe vækst, drevet af den private sektor, og maksimere de hjemlige ressourcer til finansiering af de nationale udviklingsstrategier.
 - (ii) De udviklede lande bør sørge for at støtte disse bestræbelser gennem øget udviklingsbistand, et mere udviklingsorienteret handelssystem og en bredere og dyberegående gældslettelse.”

Kommentarer:

Generalsekretærens forslag er for uforpligtende. Tidligere løfter fra internationale konferencer omkring god regeringsførelse og kvalitet i bistanden må efterleves. Topmødet bør vedtage præcise tidsrammer for denne implementering.

God regeringsførelse er helt fundamentalt for at skabe udvikling. Topmødet bør forpligte regeringer til at lave handlingsplaner med tidsfrister for, hvordan og hvornår de vil efterleve væsentlige principper for god regeringsførelse.

Topmødet bør bakke op om nye initiativer, som søger at modvirke korrupsion i råstofrige u-lande. Det gælder eksempelvis forslagene fra den britiske regering og NGO'er om at få olieselskaber m.fl. til at oplyse, hvad de betaler for adgang til råstoffer i u-lande. Den slags informationer er vitale for at sikre parlamentarikere og civilsamfundet indsigt i de offentlige finanser.

Topmødet bør også fastsætte en frist for opfyldelsen af den gældende FN-målsætning om at yde 0,15 – 0,20 % af bruttonationalproduktet i bistand til de mindst udviklede lande. I dag lever kun 5 EU-lande op til målet.

20/20 princippet om øgede investeringer i social udvikling f.eks. uddannelse og sundhed fra det Sociale Topmøde i København må genoplives med klare tidsrammer for implementeringen. Mindre end 10 procent af den globale udviklingsbistand afsættes i dag til investeringer i social udvikling.

Topmødet bør også anvendes til at aftale en plan for afbinding af udviklingsbistanden. Op mod 1/3 af bistanden fra G7-landene er i dag bundet til køb af varer eller tjenester fra donor-landet.

Det er også vigtigt at slå fast, at bistanden til fred og sikkerhed samt indsatsen mod migration og terror ikke må tages fra midlerne til at skabe udvikling i fattige lande.

Såfremt der ikke på topmødet kan opnås international enighed om dette, bør EU tage initiativer på ovennævnte områder sammen med eventuelle ligesindede lande.

b. Afrika

Generalsekretærens opfordringer fortsætter:

”

(b) erkende Afrikas specielle behov og bekræfte de højtidelige løfter, der er afgivet om hurtigt at tage fat på disse behov.”

Kommentarer:

Det er ikke tilstrækkeligt at erkende Afrikas specielle behov og bekræfte tidligere løfter. Topmødet bør vedtage mere præcise mål for indsatsen for at adressere de udfordringer, som Afrika står overfor.

Ifølge Verdensbanken lever 314 millioner mennesker i Afrika syd for Sahara for under 1\$ om dagen. Det er hele 46,5 % af områdets befolkning og 87 millioner flere fattige end i 1990. Verdensbanken forventer, at der i 2015 vil være yderligere 50 millioner fattige i denne del af verden.

En række af forslagene i generalsekretærens rapport vil også have positiv effekt for Afrika. Disse forslag bør imidlertid suppleres af følgende:

- at der, som foreslået af den britiske Afrika-kommission, mobiliseres mindst 25 milliarder \$ ekstra i bistand til Afrika i 2010 og yderligere 25 milliarder \$ i 2015.
- at forudsigeligheden af bistanden styrkes ved at lave bindende aftaler om at give budgetstøtte i 3 – 5 år uden at kunne trække disse tilsagn tilbage, sådan som EU-Kommissionen også har foreslået.
- at det internationale samfund på topmødet forpligter sig til at sikre kohærens, således at deres handels-, landbrugs- og fiskeripolitikker mv. aktivt bidrager til at fremme bæredygtig udvikling i Afrika og ikke det modsatte.

Det springer i øvrigt i øjnene, at den danske bistand til Afrika anno 2005 fortsat er lavere end den var i 2001 (215 millioner kroner mindre), og at Danidas nye Afrika-strategi endnu ikke har udmøntet sig i en stigning.

Det er væsentligt, at målsætningen om at hæve den danske bistand, faktisk og procentuelt, føres ud i livet meget snart. Et præcist tilsagn herom bør gives i forbindelse med FN-topmødet.

Et andet sted i rapporten lægger FN's generalsekretær op til, at der gennemføres en "grøn revolution" i Afrika. I den forbindelse er det vigtigt at være opmærksom på, at en sådan revolution skal have en anden karakter end den grønne revolution, som Indien gennemførte for 30-40 år siden. Den udbredte overudnyttelse af ferskvandsressourcer og vedvarende fattigdom i Indien viser, at den model havde alvorlige mangler. Ethvert forsøg på at udrydde fattigdom og skabe fødevaresikkerhed må have bæredygtigt landbrug og fiskeri som det centrale udgangspunkt, og det er afgørende, at udviklingen af landbruget i Afrika tager hensyn til de specifikke afrikanske forhold.

c. Nationale strategier

Generalsekretærens opfordringer fortsætter:

”

(c) beslutte, at hvert enkelt udviklingsland med en ekstrem fattigdom bør i 2006 vedtage, og begynde implementeringen af, en vidtspændende national strategi, som er tilstrækkelig dristig til at kunne leve op til 2015-målene.”

Kommentarer:

Forslaget er centralt og bør understøttes aktivt af det internationale samfund, herunder institutioner som Verdensbanken og den internationale valutafond (IMF). Det er endvidere vigtigt at sikre, at fattige folk, kvinder såvel som mænd, samt deres organisationer inddrages i udformningen af strategierne.

Udvikling kræver lokalt ejerskab, og derfor er det vigtigt med disse strategier. For at sikre, at strategierne reelt bliver rammen om en bæredygtig udvikling, der er rettet imod 2015-målene, er det dog vigtigt, at beslutningerne fra FN-topmødet meget klart understøtter nogle af de ideer, generalsekretæren har fremlagt i sin rapport, men ikke medtaget i selve beslutningsforslaget, herunder:

- at de nationale strategier skal være integrerede rammer for offentlige investeringer i 7 emneområder (ligestilling af kvinder, miljø, landdistriktsudvikling, byudvikling, sundhed, uddannelse og forskning), og at de dermed bliver rammen for en bæredygtig udvikling.
- at de nationale strategier skal bygge på eksisterende strategier, som f.eks. de af Verdensbanken initierede Poverty Reduction Strategy Papers (PRSP). Det er afgørende, som foreslået af generalsekretæren, at PRSP'erne rettes ind, så de fører til opfyldelse af 2015-målene. Hidtil har PRSP'erne ikke i tilstrækkelig grad sigtet mod opnåelse af målene, deres udformning har i alt for høj grad været styret af Verdensbanken, og civilsamfundet har som oftest ikke været involveret i tilstrækkelig grad.

d. U-landsbistand

Generalsekretærens opfordringer fortsætter:

”

(d) påtage sig at sikre, at de udviklede lande, som ikke allerede har gjort det, opstiller tidsplaner for senest i 2015 at nå målet på 0,7 % af bruttonationalindkomsten i udviklingsbistand, begyndende med betydelige forhøjelser senest i 2006 og således at mindst 0,5 % nås i 2009.”

Kommentarer:

Generalsekretærens forslag bør støttes. Samtidig bør EU-landene og Danmark aktivt udvise globalt lederskab.

EU-Kommissionen har for nylig foreslået nye fælles bistandsmål for EU i 2010. Der foreslås et kollektivt mål på 0,56 % af bruttonationalindkomsten, samt at hvert af de 15 gamle medlemmer skal nå mindst 0,51 % af BNI, mens de 10 nye medlemmer skal nå op på at yde mindst 0,17 % af BNI i bistand. De lande, der i dag ligger over disse mål forventes fortsat at gøre det.

EU's mål er et skridt på vejen, men ikke tilstrækkelige til at nå de globale mål, som foreslået af generalsekretæren. Der er ikke udsigt til at ændre på det forhold, at EU-landene samlet set udgør de vigtigste ydere af u-landsbistand. Det betyder, at det i vid udstrækning er op til EU at sikre, at det globale bistandsmål nås. Det kan kun ske ved, at de 15 gamle EU-lande påtager sig hver især at nå målet om at yde 0,7 % af BNI i u-landsbistand allerede i 2010.

Det er ikke urealistisk. Der er trods alt kun tale om, at der for hver 100 tjente kroner skal ydes 30 ører mere i ulandsbistand, end tilfældet er i dag. Fire EU-lande opfylder allerede 0,7 % målet. Yderligere seks lande har truffet beslutning om at opfylde målet indenfor en årrække. Nogle af disse skal lægge sig mere i selen. De sidste fem lande må se at komme ud af starthullerne.

Danmark må ikke bidrage til at fremme en opfattelse af, at der ikke er råd til eller behov for ulandsbistand. Derfor er det vigtigt, at bistanden ikke reduceres fra det nuværende niveau ift. BNI, og at Danmark sætter sig som mål snarest at nå op på igen at yde 1 % af BNI i bistand, ligesom Norge og Sverige har planer om.

e. Gæld

Generalsekretærens opfordringer fortsætter:

”

(e) beslutte, at bæredygtighed, for så vidt angår gæld, redefineres til at være det gælds niveau, der tillader et land både at nå 2015-målene og nå frem til 2015 uden at have forøget sine gældsforhold. Dette vil, for de fleste HIPC lande, kræve udelukkende tilskudsbaseret finansiering og 100 % gældseftergivelse, mens det for mange stærkt forgældede ikke-HIPC og mellemindkomstlande vil kræve betydelig mere gældsreduktion, end der hidtil er blevet tilbudt. Yderligere gældseftergivelse bør kunne opnås uden at der sker en reduktion i de ressourcer, der er til rådighed for andre udviklingslande og uden på længere sigt at bringe de internationale finansieringsinstitutioners økonomiske levedygtighed i fare.”

Kommentarer:

Generalsekretærens forslag om mere omfattende gældslettelse, herunder ændring af opfattelsen af, hvad der er et såkaldt "bæredygtigt" gælds niveau, bør støttes og konkretiseres.

De rige lande har givet omfattende løfter om gældslettelse, men dels er det langt fra alle de midler, som u-landene har fået stillet i udsigt, der er dukket op, dels har de gennemførte gældslettelsesinitiativer vist sig at være for begrænsede til for alvor at bringe de berørte landes gæld ned til et niveau, så det kunne undgås, at ny gæld hober sig op. Det er kort sagt tydeligt, at HIPC initiativet har leveret for lille gældseftergivelse, for langsomt til alt for få lande.

Et nyt gældslettelsesinitiativ må definere en "bæredygtig gæld" med udgangspunkt i landets udviklingsbehov, dvs. om der er penge nok til at opfylde befolkningens grundlæggende rettigheder til mad, sundhed og uddannelse.

De fattigste lande må gives 100 % additional gældseftergivelse af både bilateral og multilateral gæld. Finansieringen til dette skal bl.a. komme fra salg af IMF's guldreserver. For at undgå yderligere gældsættelse af fattige lande bør både bilateral og multilateral udviklingsbistand fremover som hovedregel gives som gavebistand – ikke lånebistand.

f. Handel

Generalsekretærens opfordringer fortsætter:

”

(f) færdiggøre Verdenshandelsorganisationens Doha-runde for multilaterale handelsforhandlinger senest i 2006, med fuld forpligtelse til at realisere dens fokus på udvikling, og som første skridt skaffe øjeblikkelig toldfri og kvotefri markedsadgang for al eksport fra de mindst udviklede lande.”

Kommentarer:

Generalsekretærens forslag bør støttes, og det indebærer, at EU må erklære sig villig til at ændre linie i internationale handelsforhandlinger i WTO.

EU har haft en nøglerolle i WTO-forhandlingerne i snart 10 år, men desværre har unionen på en række områder ikke bidraget specielt konstruktivt. EU har kort sagt moset på for at fremme liberaliseringer af handlen med produkter af interesse for EU's eksportører uden, at man samtidig har udvist nævneværdig vilje til at reducere hverken sin egen toldbeskyttelse eller støtten til landbruget.

Beslutningen fra Doha om at placere u-landenes "behov og interesser i hjertet" af den igangværende forhandlingsrunde samt at understøtte bæredygtig udvikling bør realiseres ved:

- at sikre, at der i forhandlingerne lægges særligt vægt på at fjerne barrierer for Afrikas handel og støtte landbrugsudviklingen i Afrika.
- at afskaffe de rige landes dumping af landbrugsvarer og give u-landene bedre markedsadgang.

- at lette liberaliseringspresset på u-landene og give u-landene mulighed for at gennemføre strategier, der sigter på at gøre dem selvforsynende med basis-fødevarer.
- at afskaffe subsidier, som bidrager til overudnyttelse af verdens fiskebestande.
- at fremme overførsel af renere teknologi til u-lande og støtte u-landenes muligheder for at sikre, at deres produkter opfylder sundhedskrav i de rige lande.

FN-topmødet bør endvidere understrege, at forhandlingerne i Doha-udviklingsrunden ikke må bruges til at underminere miljøregulering, herunder de internationale miljøkonventioner.

g. Nyskabende finansieringskilder

Generalsekretærens opfordringer fortsætter:

”

(g) beslutte i 2005 at etablere en International Finans Facilitet til støtte for en øjeblikkelig øgning af den statslige udviklingsbistand, understreget af løfterne om at nå 0,7 % bistandsmålet senest i 2015; og at overveje andre nyskabende finansieringskilder for udvikling som supplement på længere sigt til Faciliteten.”

Kommentarer:

Der er brug for ekstra og alternative midler til udviklingsarbejdet. Derfor bør topmødet træffe præcise beslutninger om at arbejdes videre med at etablere supplerende finansieringskilder. Forslag, der samtidig fremmer miljø eller andre globale mål, bør gives prioritet.

Den enkleste og vigtigste måde at skaffe flere midler til u-landene er, at de rige lande hurtigst muligt lever op til løfterne om at yde 0,7 % af BNI i udviklingsbistand. Alligevel er det hensigtsmæssigt, hvis der udvikles nye og stabile finansieringskilder for den globale indsats for fattigdomsbekæmpelse og bæredygtig udvikling, så indsatsen bliver mindre afhængig af finanspolitikken i enkelte lande.

Alle forslag til supplerende finansieringskilder fortjener overvejelse, men topmødet bør bruges til at afklare, hvilke forslag der især skal arbejdes videre med. Det anbefales at koncentrere indsatsen om følgende forslag, der foruden at generere et provenu også understøtter en bæredygtig udvikling: skat på flybrændstof, skat på kulstofindhold i fossile brændsler samt skat på våbensalg.

EU bør inden topmødet selv aftale at etablere en skat på flybrændstof og anvende provenuet til bistand til Afrika, som foreslået af England og Frankrig.

h. Enkle løsninger

Generalsekretærens opfordringer fortsætter:

”

- (h) beslutte at igangsætte en serie af ”quick win” initiativer for at realisere store øjeblikkelige fremskridt hen imod 2015-målene ved hjælp af midler så som fri distribution af myggenet og effektiv malariamedicin, udvidelse af skolebespisningsprogrammer af egen avl med lokalt producerede madvarer samt afskaffelse af brugerbetaling for grundskoleuddannelse og sundhedsservice.”

Kommentarer:

Forslaget om at fremme enkle løsninger bør støttes, idet det samtidig må sikres, at indsatser for umiddelbare forbedringer for de fattige foregår i en strategisk ramme, som sikrer en vedvarende opfølgning.

Godt udviklingsarbejde må bygge bro imellem det kort- og det langsigtede perspektiv, sådan at umiddelbare forbedringer er tænkt ind i en langsigtet strategi, som kan understøtte indsatsen på langt sigt.

Forslaget står og falder med det internationale samfunds villighed til at give bindende tilsagn om at tilføre de nødvendige ressourcer. EU-Kommissionens forslag om, at donorlande skal give bindende tilsagn om finansiering over en 3 – 5 års periode som budgetstøtte, er et væsentligt eksempel på, hvordan dette kan ske i praksis. Etablering af nye, supplerende finansieringskilder med henblik på at finansiere specifikke indsatser kan være en anden model.

Det anbefales, at ”quick wins” i første omgang koncentrerer sig om tiltag, som har relation til at sikre gratis grundskole for alle, fordi mål nr. 2 er det af 2015-målene, som der synes at være mest fremdrift og opmærksomhed omkring. Yderligere initiativer kan tages i takt med, at finansieringskilderne udbygges.

i. HIV/AIDS og andre sygdomme

Generalsekretærens opfordringer fortsætter:

”

- (i) sikre at det internationale samfund snarest fremskaffer de fornødne ressourcer til en udvidet og vidtspændende reaktion på HIV/AIDS, som UNAIDS og dens partnere er gået ind for, og fuld finansiering af den Globale Fond til bekæmpelse af AIDS, tuberkulose og malaria.”

Kommentarer:

Aids er en af de største trusler mod udvikling og må derfor have en særlig prioritering på topmødet. Dette indebærer særligt at nå målet om at yde 7-10 milliarder \$ om året i additional bistand til bekæmpelse af HIV/AIDS, som FN's medlemslande enedes om på den særlige samling af

FN's generalforsamling om hiv/aids i 2001.

En del af disse midler bør som foreslået af FN's generalsekretær anvendes til at sikre fuld finansiering af den Globale Fond til bekæmpelse af AIDS, tuberkulose og malaria

Topmødet må også understrege nødvendigheden af at skaffe livsforlængende behandling til 3 millioner mennesker med HIV/AIDS inden udgangen af 2005, ligesom topmødet endnu engang må understrege, at WTO's patentregler giver fattige regeringer ret til at promovere offentlig sundhed og adgang til billig medicin.

Topmødet må endvidere understrege nødvendigheden af at fremme kvinders rettigheder, herunder seksuelle og reproduktive rettigheder, for at reducere spredning af HIV/AIDS.

j. Ligestilling og kvinders rettigheder

Generalsekretærens opfordringer fortsætter:

”

(j) bekræfte ligestillingen mellem kønnene og behovet for at få bugt med de vidt udbredte fordomme på området ved at øge pigers gennemførelse af grundskoleuddannelsen og deres adgang til højere skoleklasser, sikre kvinders ejendomsret, sikre adgang til reproduktive sundhedstjenester, fremme lige adgang til arbejdsmarkedet, skabe mulighed for bedre repræsentation i beslutningstagende regeringsorganer og støtte direkte indgreb til beskyttelse af kvinder mod vold.”

Kommentarer:

Generalsekretærens forslag om at styrke kvinders rettigheder bør støttes og konkretiseres. Kønsaspektet bør indarbejdes i samtlige 2015-mål.

Opgør med ulighederne mellem kønnene og sikring af kvinders fulde rettigheder og lige deltagelse udgør en afgørende forudsætning for at opnå 2015-målene. Faktisk rummer alle 2015-mål en køns-dimension, og derfor er det vigtigt at integrere køn som central faktor for, hvorledes disse kan opnås, herunder at forholde sig til, hvordan strategier til opnåelse af de forskellige mål influerer kvinder og mænd og relationen mellem kønnene.

Det hilses derfor velkommen, at generalsekretæren udover adgang til uddannelse for kvinder også nævner andre centrale aspekter, som sikring af adgang til reproduktive sundhedstjenester, idet kvinders seksuelle og reproduktive rettigheder er vigtige for at forbedre kvinders position. I forlængelse heraf bør topmødet anvendes til at fremme:

- investeringer i infrastruktur, der sigter på at reducere piger og kvinders tidsforbrug og arbejdsbyrde i forbindelse med tilvejebringelse af brænde og vand eksempelvis. Det er vigtigt at sikre deltagelse af kvinder i design og implementering af sådanne infrastrukturprojekter.
- kombineret af kvinders ejendomsrettigheder til fx jord med initiativer, der sikrer kvinders muligheder for at realisere disse rettigheder, herunder adgang til juridisk viden og bistand.

- erkendelsen af, at lige adgang til arbejdsmarkedet også må omfatte opgør med ringere løn og arbejdsforhold for kvinder. Der er brug for såvel programmer, der indebærer, at det offentlige varetager dele af omsorgsarbejdet (som ellers binder kvinder til hjemmet), som politikker, der eliminerer diskriminerende praksis mht. beskæftigelse, løn, social beskyttelse samt adgang til kreditter og faglig uddannelse.
- kobling af instrumenter som kvoter og reservering af pladser, der skal sikre øget politisk repræsentation af kvinder i politiske organer på det lokale og nationale niveau med andre initiativer til "empowerment" af kvinder.

Det er endvidere vigtigt at sikre ligelig repræsentation af kvinder på det internationale, globale niveau.

k. Forskning

Generalsekretærens opfordringer fortsætter:

”

- (k) erkende behovet for en betydelig forøgelse af den internationale støtte til videnskabelig forskning og udvikling rettet mod de specielle behov for fattige inden for sundhed, landbrug, naturressourcer og miljøplanlægning, energi og klima.”

Kommentarer:

Forslaget bør støttes.

I. Klima

Generalsekretærens opfordringer fortsætter:

”

- (I) sikre samlet global handling til nedsættelse af klimaforandringen, bl.a. gennem teknologiske nyskabelser, og derfor beslutte at udvikle mere omfattende internationale rammer for klimaforandringer efter 2012, med bredere deltagelse af alle større udledere og af både udviklingslande og udviklede lande under hensyntagen til princippet om et fælles men differentieret ansvar.”

Kommentarer:

Forslaget om en bredere ramme for indsats mod klimaforandringer efter 2012 bør støttes, men det er vigtigt at præcisere grundlaget.

Dels er det vigtigt at sætte et mål for den internationale klimaindsats. Det bedste forslag hidtil er EU's, som går ud på at holde stigningen i den globale middeltemperatur nede på under 2 grader i forhold til det førindustrielle niveau. Ikke engang denne målsætning vil kunne sikre mod, at klimaforandringerne får uoverskuelige og irreversible konsekvenser. Men for at nå målsætningen, er der behov for, at de rige lande reducerer deres udledninger af drivhusgasser med mindst 30 % i 2020 og 60-80 % i 2050 (ift. 1990-niveauet).

Dels er det vigtigt at en udvidelse af den kreds af lande, som deltager i den internationale klimaindsats, ikke sker på bekostning af forpligtende målsætninger for reduktion af de rige landes udledning af drivhusgasser. En aftale om indsatsen i perioden efter 2012 skal med andre ord baseres på grundprincipperne fra Kyoto-protokollen og ikke det af USA foreslåede frivillighedsprincip.

m. Naturkatastrofer

Generalsekretærens opfordringer fortsætter:

”

(m) beslutte at etablere et verdensomspændende tidligt varslingsystem for alle risici for naturkatastrofer, byggende på den eksisterende nationale og regionale kapacitet.”

Kommentarer:

Forslaget bør støttes.

n. Prioritering af modtagerlande for bistand

Generalsekretærens opfordringer fortsætter:

”

(n) beslutte, med virkning fra 2005, at udviklingslande, som fremlægger sunde, gennemsigtige og troværdige nationale strategier og som har brug for øget udviklingsbistand, bør modtage en forøgelse af bistanden, i et sådant omfang og af tilstrækkelig kvalitet og med tilstrækkelig hurtighed, således at det sætter dem i stand til at nå 2015-målene.”

Kommentarer:

Forslaget bør støttes, men det bør sikres, at det ikke får utilsigtede konsekvenser.

De rige lande, herunder ikke mindst EU, bør som nævnt i kommentaren til pkt. d. ovenfor hurtigt forøge deres u-landsbistand, ligesom der som nævnt under pkt. g. ovenfor bør udvikles nye, supplerende finansieringskilder. Det vil være naturligt, at nye midler i vid udstrækning kanaliseres til lande, som selv viser vilje og evne til at fremme opfyldelse af 2015-målene.

Det er imidlertid afgørende, at befolkningerne i mislykkede stater ("failed states") ikke svigtes. De menneskelige og økonomiske omkostninger mangedobles, når en negativ spiral med konflikter og korrupsion får lov til at udvikle sig. I lande, hvor regimerne ikke vil eller formår at bekæmpe fattigdom, bør bistand i højere grad kanaliseres udenom "systemet" via NGO'er mv.

3. Frihed for frygt

Generalsekretærens oplæg indeholder 12 forslag til, hvordan topmødet kan bidrage til at fremme fred og sikkerhed. Forslagene går blandt andet ud på:

- sikre overholdelse af, samt videreudvikle, internationale våbenbegrænsningsaftaler;
- definere terrorisme, fremme ratifikation af internationale konventioner mod terrorisme samt udvikle en ny omfattende terrorisme-konvention;
- udvikle en bindende international aftale om handel med håndvåben;
- oprette en reservefond til finansiering af fredsbevarende FN-missioner;
- samt etablere en Fredsopbygnings-kommission i FN.

Kommentarer:

Forslagene er overordnet set fornuftige, men det bør sikres, at den foreslåede Fredsopbygningskommission i FN ikke alene får til opgave at håndtere konflikter og genopbygning, men også at bidrage til at forebygge konflikter.

Gevinsterne ved at forebygge frem for at hele konflikter er utallige. Menneskeligt, udviklingsmæssigt og økonomisk. Derfor bør det være en vigtig opgave for Fredsopbyggingskommissionen at bidrage til at forebygge konflikter.

I Afrika er mange konflikter samtidig en kamp om naturressourcer, så som tømmer, olie og diamanter. Kontrol over sådanne ressourcer kan være det direkte mål med konflikter, mens ressourcerne i andre sammenhænge er med til at finansiere konflikter.

Topmødet bør oprette en Fredsopbygningskommission, men samtidig sikre, at der i tilknytning til kommissionen oprettes et permanent ekspert-panel eller tilsvarende kapacitet, som har til opgave:

- at undersøge konflikters årsager, herunder den rolle som naturressourcer spiller;
- at overvåge implementeringen af de af FN vedtagne sanktioner, som har relation til naturressourcer;
- at komme med forslag til oprettelse af internationale certificerings-systemer for naturressourcer, der bidrager til konflikter i stil med certificerings-systemet for diamanter;
- at medvirke til skabelse af regionale overvågningsmekanismer med henblik på at undgå illegal handel med naturressourcer;
- at bistå stater, der er på vej ud af konflikter med at oprette systemer til håndtering af indtægter fra udvinding af naturressourcer, således at de kommer hele samfundet til gavn;
- at bistå sådanne stater med at sikre åbenhed om udnyttelsen af ressourcerne og indtægterne herfra.

4. Frihed til at leve i værdighed

Generalsekretærens oplæg indeholder 5 forslag til, hvordan topmødet kan bidrage til at fremme demokrati og menneskerettigheder. Forslagene går blandt andet ud på:

- *at fastslå, at stater og det internationale samfund har et ansvar for at befolkninger mod folke mord, etniske udrensninger og forbrydelser mod menneskeheden;*
- *at opfordre lande til at ratificere og implementere konventioner om beskyttelse af civilbefolkningen;*
- *at bistå lande i at udvikle demokrati, herunder via en demokratifond i FN;*
- *at anerkende den rolle, som Den Internationale Domstol spiller.*

Kommentarer:

Det er en vigtig mangel, at der ikke blandt forslagene er initiativer, som vedrører virksomheders samfundsansvar.

På Verdenstopmødet om Bæredygtig Udvikling i 2002 var der tilslutning til, at der skulle tages internationale initiativer med henblik på at fremme virksomheders samfundsansvar. Der blev imidlertid ikke skitseret nogen videre international proces om dette.

På topmødet i september bør der fastlægges en proces, der kan føre til skabelsen af bindende globale regler for virksomheders bidrag til overholdelse af menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder, oprindelige folks rettigheder, miljøbeskyttelse, forbrugerbeskyttelse, bekæmpelse af korruption mv.

De gældende retningslinier for multinationale selskaber i OECD bør udgøre et udgangspunkt for arbejdet med sådanne regler. Også i FN's Menneskerettighedskommission er der udviklet udkast til internationale normer, som bør indgå i arbejdet, ligesom kommissionens særlige repræsentant bør inddrages.

5. Den nødvendige forudsætning for kollektiv indsats: en styrkelse af FN

Generalsekretærens oplæg indeholder 11 forslag til, hvordan topmødet kan bidrage til at styrke og reformere FN. Forslagene går blandt andet ud på:

- *udvide FN's Sikkerhedsråd, eventuelt ved at give flere lande permanent plads i rådet;*
- *etablere mekanismer, der fremmer inddragelsen af civilsamfundet i arbejdet i FN's generalforsamling;*
- *reformere FN's økonomiske og sociale råd (ECOSOC), herunder afholde årlige møder på ministerniveau om fremskridt i opfyldelsen af 2015-målene,*
- *erstatte FN's Menneskerettighedskommission med et Menneskerettighedsråd, som mødes løbende og består af valgte lande;*
- *skabe en mere integreret struktur for miljøindsatsen baseret på FN's Miljøprogram (UNEP) mv.*

- *Styrke samarbejdet med regionale organisationer, herunder udvikle en 10-årig plan for kapacitetsopbygning af den Afrikanske Union.*

Kommentarer:

Flere af disse forslag er fornuftige. Det gælder bl.a. forslaget om at give FN's økonomiske og sociale råd til opgave at overvåge fremskridt ift. 2015-målene og forslaget om at skabe en mere integreret struktur for miljøindsatsen.

Der er behov for en vedvarende indsats for at følge op på 2015-målene. Derfor er det også hensigtsmæssigt at afholde årlige møder på ministerniveau i ECOSOC om målene,

Forslaget om en mere integreret og sammenhængende struktur for den globale miljøindsats er også velkomment. Der er behov for en klarere arbejdsdeling mellem på den ene side globale miljøinstitutioner, som fokuserer på at skabe det fornødne vidensgrundlag, på etablering af miljøstandarder og på overvågning af gennemførelsen af de internationale miljøaftaler, og på den anden side de internationale udviklingsinstitutioner, som fokuserer på de operationelle aktiviteter og har til opgave at sikre at miljøhensyn integreres heri.

Det er vigtigt at sikre, at det fremtidige globale set up på miljøområdet bliver stærkt og sammenhængende nok til at give et seriøst modspil til WTO med henblik på at sikre, at der tages hånd om miljøkonsekvenser af fremtidige handelsaftaler, samt lægges vægt på at få fjernet miljøskadelige subsidier indenfor eksempelvis landbrug, fiskeri og energi.